

**ЛІТЕРАТУРА НОВОГО ФОРМАТУ!
ЦЮ КНИЖКУ ТРЕБА РОЗГАДАТИ...**

Перша книжка письменниці, яка змусить надалі шукати її ім'я серед інших. Вона почала з «історій дороги і дому»: їх можна читати або так, щоб чути своє серце, що вмирає, або — радісно кліпати очима на все, що проноситься повз тебе, коли сідаєш у літак із квитком в один кінець на всі боки світу...

Ольга Герасим'юк, телеведуча

Книга добра, проте без надмірної сентиментальності, проста, проте зовсім не банальна, лірична, проте з добре відчутними сюжетними зв'язками...

Сергій Жадан, письменник

ТЕТЯНА САВЧЕНКО

МАНУАЛ ДО ЧЕРЕПАХИ

Відтоді, як батьки вирушили в далекі мандри, семеро дітей живуть самостійно. Вони поступово дорослішають і відкривають для себе почуття болю, кохання, ненависті... Кожен із них намагається відшукати «свій дім», користуючись підказками, що приходять від мами і тата у листах. Та чи знайдуть?

Але це не лише літературна оповідь, а ще й вигадлива гра з читачем! Поступово занурюючись у ліричний світ, що немов пронизаний тонким гумором і ніжними спогадами, читач знаходитиме шматочку пазлу та підказки... І ось коли повну картину буде зібрано — вам обов'язково захочеться перечитати цю книжку ще раз...

www.trade.bookclub.ua

www.bookclub.ua

ISBN 978-966-14-5674-6

9 789661 456746

МАНУАЛ ДО ЧЕРЕПАХИ

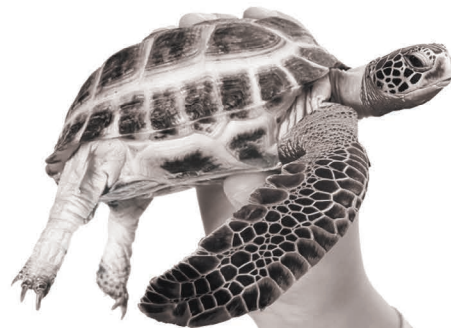
ТЕТЯНА САВЧЕНКО

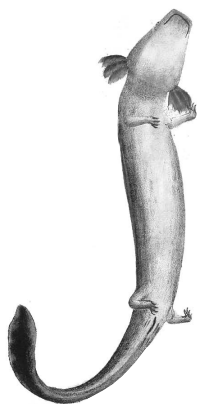
ТЕТЯНА САВЧЕНКО

МАНУАЛ ДО ЧЕРЕПАХИ

ІСТОРИЇ ДОРОГИ І ДОМУ

КЛУБ
СІМЕЙНОГО
ДОЗВІЛЛЯ

**ТЕТЯНА
САВЧЕНКО**

МАНУАЛ ДО ЧЕРЕПАХИ

ПОВІСТЬ

ХАРКІВ
2013

КЛУБ
СІМЕЙНОГО
ДОЗВІЛЛЯ

УДК 821.161.2
ББК 84.4УКР
С13

Жодну з частин даного видання
не можна копіювати або відтворювати в будь-якій формі
без письмового дозволу видавництва

Дизайнер обкладинки та художник *Гриця Ерде*

ISBN 978-966-14-5674-6

- © Савченко Т. В., 2013
- © Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», видання українською мовою, 2013
- © Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», художнє оформлення, 2013

«І повернуться додому всі мандрівці...»

«Мануал до черепахи» — перший прозовий твір Тані Савченко, поета й чудового перекладача поезії. Ми познайомилися кілька років тому — спочатку через Живий Журнал, а потім і особисто. Дізнавшись, що Таня пише ще й прозу, я, чесно кажучи, не здивувалася: мене завжди вражало її мужнє, мудре, що називається доросле ставлення до різних життєвих ситуацій, за яким угадувався не просто сильний характер, а й серйозний, авторський світ (авжеж, ми всі дорослі люди — тим не менш певну постмодерністську інфантильність — і в житті, і в літературі — переростають далеко не всі).

Коротенький уривок із «Мануала» я прочитала минулого року в «запорізькому» випуску літературного альманаха «Нова проза»: ні на що не схожий сюжет про якихось самотніх дітей, їхніх дивних батьків... Із невеликого уривка мало що можна було зрозуміти у фабулі роману, зате було ясно — це жива, повнокровна, справжня проза, — от не знаю я, як, чому, з чого виникає таке безумовне враження від якихось кількох фраз, але воно ніколи не обманює. Я почала шукати повний текст,

Та що ж це за черепаха, мануал до якої вміщений у романі? Про неї говорить маленька Варварка: «...Земля лежить на одній черепазі, що пливе, куди бачить. Але коли-небудь хтось підійде до черепахи и дасть їй гідну їжу. Тоді черепаха враз зупиниться, перестане плисти, на землі припиняться всі вітри, і повернуться додому всі мандрівці, хоч би де вони плавали, хоч би з ким вони плавали...»

Елена Марінічева

Умовні позначки

Передмова для недовірливих

Знаєте, є люди, які, відвідуючи музей, приєднуються до екскурсовода. Інші воліють ходити самостійно. Може, ви — саме така натура, начиталися Павича і Кортасара і тепер хочете самі собі обирати шлях. Скажімо, ви захочете прочитати все про Інну, а потім все про Варварку, а потім усе про Михальку і так далі. Я не заперечуватиму, якщо ви захочете прочитати цю історію в обраному на власний розсуд порядку, а не в такому, як її писано для вас. Навпаки, це дасть мені можливість випити зайву каву за форзацом цієї книги, побазікати знічев'я з видавцем (напрочуд розумна особа, до речі) або просто подрімати. Бо в такому разі не я, а вказівники спрямовуватимуть вас і допоможуть вам відтворити плин подій. Але — прошу уваги! Якщо вже ви такі самостійні, почніть із тих оповідей, які найменше пов'язані з рештою сюжетів, а саме з листів від батька. Якщо вам вдасться розгадати таємницю, що захована у батькових листах, — а це може статися як на першому, так і на останньому листі і лиш почасти залежить від вашої кмітливості, — тоді вам дістанеться одна історія. А якщо такого не трапиться — тоді інша. Ви ж цього хотіли?

Інна про Мірошника

Інна оповідає, їй 27 років.

Інна має 13 років, Юра — 12, Михалька — 10 років, Ольга — 8, Зоя — 4, Юра-молодший — 2 роки.

Якби я хотіла розповісти вам щось цікаве, я, мабуть, розповіла б про Мірошника. Він цікавий. Наприклад, у нього біля будинку розбито газон і там росте капуста. Сам газон — це вже збочення, ну хто в наш час панькається з газонами? Ці англійські понти хіба для банків і боулінг-клубів. Він не має газонокосарки, у нього зроду-віку не було грошей на газонокосарку. Бачили б ви, як він повзе по тій траві з ножицями й акуратно підрізає, та ще й намагається не дуже тиснути власною вагою на траву.

А ще в нього є мама. Вона виховувала Мірошника сама, принесла йому в жертву своє юне життя, не спокусившись більше на жодну сволоту, — і тепер, звісно, чекала рівнозначної жертви від сина. Тому Мірошник навряд чи колись одружиться.

Капуста на газоні — то її ідея. Мірошникова мама завжди знає краще за сина, що йому потрібно, і, бачачи, що вода, за яку гроші платять, вилітає в ніщо, тайкома посіяла на газоні капусту.

Мірошник маму боїться і чіпати капусту не ризикує.

Я вже казала, що одруження Мірошникові не загрожує, втім, час від часу в нього з'являються дівчата. Тоді він приходить до мене і робить винувате обличчя. Я йду додому, забираю всіх братів і сестер і кажу їм, що сьогодні гарна ніч, аби політати. Ключ ми залишаємо у дверях. По собі Мірошник завжди лишає ідеально прибрану хату. Ані мені, ані моїм братам і сестрам ніколи так не вдається. У такий спосіб Мірошник платить нам за помешкання.

Логічно, що Мірошникова мама дуже нас не любить. Неоригінально. Часом мені здається, що світ складається виключно з мам, які нас не люблять. Їх дратує наше сміття, наші мотоцикли, наші руки і ноги, мізки і кишки. Довколишні мами узяли звичку називати нас циганами. Спочатку це стало джерелом додаткових розваг: Зоя з Михалькою вбиралися у строкате лахміття і чіплялися до котроїсь із тих жінок з дурними розмовами. Віщували. Потім удома стояв суцільний ржач, коли вони переповідали свої віщування. Але до нас дійшли чутки, що їхні віщування всі як одне справджуються, і дівчата вирішили припинити. Стало нудно і гидко. Знаєте, як буває гидко,

коли тобою відверто маніпулюють? Але так само гидко бути по інший бік і бачити, які люди дурні...

Але я починала про Мірошника. Ми з ним товаришували ще дітьми. З ним неохоче гралися, бо малим він був якийсь дуже агресивний, усіх бив. А наших чогось не бив. Хоча мав за що — я в них вдома кавовий млинок була поцупила. Не знаю навіщо. Чогось він мені дуже подобався. Я тоді така худа була, як тріска, на мені діти пере-віряли, скільки в жінки ребер, бо були засперечалися, у кого непарна кількість ребер: у чоловіків чи в жінок. Тому Мірошникова мама мене жаліла (ага, тоді жаліла), часом кликала на кухню і насипала борщу. Я борщ нена-виджу, змалку ненавиджу, я кликала Мірошника, і він його висмоктував через самогонну трубку на вулицю і ви-плюював для Дружка. Це ми такий прилад придумали з ним. А я мусила дуже гучно сьорбати з ложки, щоб ма-ма Мірошника не здогадалася. Вона виразно позирала на мене і кривилася, наче їй хтось на хвіст наступив. Тоді, до речі, я реально вірила, що в неї є хвіст.

Млинок стояв у них на шафці. Я переконала Мірош-ника його для нас украсти. Сказала, що з млинком на каву треба ходити скарби шукати: де буде скарб, там земля перемелеться на золото. Мірошник хотів із нами піти скарб шукати, але його, звісно, ніхто не пустив. На ранок я всіх наших намовила Мірошникові брехати, ніби-то ми скарб знайшли. Тоді мені довелося вкрасти у мами

трохи грошей, щоб купити ковбаси і мандаринів і показувати, які ми тепер багаті, зі скарбом.

Мірошника тоді мама дуже побила. Ми сиділи за хатою і слухали, як він кричить. А мені — нічого, нас дома ніколи не били, тільки словами намагалися розтлумачити. Тато приніс кольорову книжку з оповіданням про хлопчика, який крав, і про те, що йому за це сталося, і читав нашому кодлу. Передусім мені, та й іншим для профілактики.

Мені чогось дуже западали в серце всі ті книжки, я відтоді справді ніколи більше не крала. Навіть яблука, хоча яка нормальна дитина не цупить яблука? Усі тягали. Я — ніколи.

Але кавовий млинок я таки не повернула. Я іншим разом скажу, де він, добре?

До речі, Мірошникова мама зненавиділа нашу родину не тоді. Тоді ще вона мене жаліла, мої ребра мене рятували незгірш від лицарських обладунків. Справжня війна мам почалася з того випадку... Словом, ми з братами і сестрами пообіцяли розповісти іншим дітям на вулиці, що таке секс.

З-поміж усіх сусідів тільки наш батько був такий прогресивний, що давав старшим дітям книжечки про стосунки дяді й тьоті. Звісно, старші ділилися з молодшими, тож ми все знали набагато раніше за інших дітей.

Ми вирішили, що лекцію читатиму я, як найстарша. Зібралися всі, кого ми знали, і ще декілька дітей із провулку. Розсілися на цеглі у дворі недобудованого дитсадка... Але щось мені в голову стрельнуло, і я сказала:

— Тато і мама, коли хочуть мати дитину, підходять одне до одного в темній кімнаті. Тато висолоплює язик якомога далі, і мама відкушує його язик. Мама теж висовує язик, і тато відкушує його зубами. Вони міняються язиками...

Діти притихли.

— Після цього, — заводилася я все більше, — тато виймає мамі ліве око, а мама виймає татові праве око. Мама ставить собі татове око, а тато — мамине. Тепер у мами обидва ока праві, а у тата — обидва ліві. Потім мама бере ніж...

Хтось із дітей заплакав.

— ...і розрізає татові черево... Мама п'є кров із татового черева...

— А тато тримає мамине волосся, інакше буде сепсис, — неголосно вставляє наш старший із братів, Юра.

— Що в череві, Інно, ти не розповіла, що є у тата в череві, — підказує Ольга.

— У череві у тата великі бульбашки, повні дитячого насіння. Із них тече кров, яку мама п'є, поки їй захочеться заснути. Потім вона стуляє татові живіт, плює на нього, і живіт зростається.

— І від того у мами в животику з'являється дитина, — підсумовує Зоя.

Зміст

«І повернуться додому всі мандрівці...»	5
Умовні позначки. Передмова для довірливих.	10
Умовні позначки. Передмова для недовірливих.	12
Інна про Мірошника	13
Листи від мами.	19
<i>Туреччина</i>	19
<i>Італія</i>	19
Ольга про маму	21
Юрій-старший про Зою	22
Михалька про Ольгу.	24
Михалька про Варварку.	26
Ольга блукає містом	27
Юрій-старший про Варварку.	29
Інна про Інну	30
Ольга блукає містом	35
Юра-молодший про Варварку.	38
Ольга хоче себе вбити	40
Ольга блукає містом	42
Листи від мами.	44
<i>Китай</i>	44
<i>Аргентина</i>	44

Вихід Михальки, постскрипtum	165
Юра-молодший про Варварку	166
Листи від мами	167
<i>Фінляндія</i>	167
<i>Фінляндія</i>	167
<i>Знову Фінляндія</i>	171
<i>Швеція</i>	172
Зоя про Михальку	177
Листи від батька	182
<i>Кіото</i>	182
Ольга блукає містом	185
Листи від батька	188
<i>Багдад</i>	188
Листи від мами	193
<i>Чад</i>	193
Зоя про Зою	195
Ольга хоче стати не такою чутливою	198
Вихід Зої, частина перша	203
Листи від батька	212
<i>Каїр</i>	212
Вихід Зої, частина друга	215
Вихід Юри-старшого	221
Листи від батька	225
<i>Нью-Йорк</i>	225
Вихід мами	229

Літературно-художнє видання

САВЧЕНКО Тетяна
Мануал до черепахи
Повість

Головний редактор *С. С. Скляр*
Завідувач редакції *К. В. Шаповалова*
Відповідальний за випуск *Т. М. Куксова*
Редактор *С. С. Скляр*
Художній редактор *Н. В. Переходенко*
Технічний редактор *А. Г. Верьовкін*
Коректор *К. В. Озерова*

Підписано до друку 02.08.2013. Формат 70x100/32.
Друк офсетний. Гарнітура «Literaturna». Ум. друк. арк. 9,67.
Наклад 3000 пр. Зам. № .

Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля»
Св. № ДК65 від 26.05.2000
61140, Харків-140, просп. Гагаріна, 20а
E-mail: cop@bookclub.ua

Віддруковано з готових діапозитивів
на ПП «ЮНІСОФТ»
Свідцтво ДК №3461 від 14.04.2009 р.
www.tornado.com.ua
61036, м. Харків, вул. Морозова, 13Б

Видавництво Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля»
www.trade.bookclub.ua

ГУРТОВИЙ ПРОДАЖ КНИГ ВИДАВНИЦТВА

ХАРКІВ

ДП з іноземними інвестиціями
«Книжковий Клуб «Клуб Сімейного
Дозвілля»»

61140, г. Харків-140,
просп. Гагаріна, 20-А
тел./факс +38 (057) 703-44-57
e-mail: trade@bookclub.ua
www.trade.bookclub.ua

Одеський підрозділ

65063, м. Одеса, вул. Армієвська, 8-В
тел. +38 (048) 776-07-67
e-mail: odessa@bookclub.ua

ЗАПОРІЖЖЯ

ФОП Савчук Ю. Д.

69057, м. Запоріжжя, вул. Новобудов, 3
Тел.: +38 (050) 347-05-68
e-mail: vega_center@i.ua

ДОНЕЦЬК

ТОВ «ВКФ «Універсальний бізнес»»

83096, м. Донецьк, вул. Куйбишева, 131-Г
Тел.: +38 (062) 345-63-08
+38 (062) 348-37-92
+38 (062) 348-37-86
e-mail: ksd@kredo.net.ua

Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля»

служба роботи з клієнтами:

тел. +38 (057) 783-88-88
e-mail: support@bookclub.ua
Інтернет-магазин: www.bookclub.ua
«Книжковий клуб», а/с 84, Харків, 61001

Савченко Т.

С13 Мануал до черепахи : повість / Тетяна Савченко ; пер.
редм. Є. Марінічевої ; худож. Г. Ерде. — Харків : Книжковий
Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2013. — 240 с. : іл.
ISBN 978-966-14-5674-6

Тонка і зворушлива оповідь про дітей, чії батьки вирушили в далекі мандри. Із тих міст, де побували, вони надсилають дітям листи. М'який гумор і тонка лірика причаровують. Це не лише розповідь про дорослішання й беззаперечне кохання, а ще й вигадлива гра з читачем. Перегортаючи сторінку за сторінкою, ви знаходитемете шматочки пазлу, які покажуть інший бік цієї історії.

УДК 821.161.2
ББК 84.4УКР

Перші ноти до музики апокаліпсиса вже написано!

Геніальний композитор Яків дістає незвичайну пропозицію: написати симфонію до Євро-2012. Замовники — таємничі темні отці. Невже він створюватиме увертюру до апокаліпсиса? Рідна домівка стає для нього мистецькою в'язницею. І навіть попри постійну присутність у його житті чотирьох жінок-муз жодна нота не лунає в голові Якова. Щоб віднайти потрібні звуки, йому доведеться зіграти на найпотаємніших струнах душі, а може, вмерти й відродитися знову...

Кумир сучасної молоді та найяскравіший письменник генерації двотисячників!

Жесть — це коли ТВОЯ мавпа рятує її цуцика, поцупленого бакланом. Жесть — це коли енот — найкращий подарунок до дня народження. Жесть — це коли для сучасного автора немає нічого святого — ані свята Останнього дзвоника, ані футболу, — а сучасний читач радо взувається в бутси, підперізується стрічкою випускника й вирушає шукати пригод на свою... голову.

Усе почалося із сонячного затемнення... Переплутавши свій шампунь із котячим та поцілвши гранатую в ногу режисера, головний герой потрапляє у вир дивовижних пригод. Часом кумедних, а часом дуже небезпечних, однак таких, що доводять — «безпека життєдіяльності», якої нас навчають із дитинства, не має нічого спільного з безпечним життям...

